

Anders Madsen, *Med jernbane gennem hverdag og arbejde*, Skinnébøger, 2014, ISBN 978-87-983192-6-9, 117 sider, illustreret, pris 275 kr.

Jubilæumsskriftet for en jernbane er efterhånden en særdeles velafprøvet genre – men hvad gør man, når det allerede er skrevet? Der er tidligere skrevet fyldige traditionelle jubilæumsskrifter om Lollandsbanen, så da banen i 2014 havde 140-års-jubilæum, valgte Anders Madsen at markere dette ved at udsende *Med jernbane gennem hverdag og arbejde*. Bogen er – bortset fra et kort forord – udelukkende sammensat af transskriberede interviews med tidligere ansatte ved Lollandsbanen. Bogen er rigt illustreret med masser af fotos (heraf en del i farve) og trykt i god kvalitet.

Ud over jubilæet har Anders Madsen også en mere direkte motivation til at skrive om menneskene ved Lollandsbanen, nemlig hans "vrede over voldsom-

me serviceforringelser på stationerne i 2011". Disse serviceforringelser bestod i lukningen af stationskontorer og betjente billetsalg til fordel for automater og selvbetjening. Denne motivation må siges at høre til de mere besynderlige for at skrive en jernbanebog – men dermed være ikke sagt, at der ikke kan komme en god bog ud af det af den grund.

Målet med bogen har altså været at dokumentere en æra ved Lollandsbanen, der nu var ved at være slut – nemlig dengang det var en "rigtig" jernbane med masser af personale på stationerne. Vi møder folk fra alle hjørner af banen, lige fra stationskontoret over tog og værksteder til banens mange busser. Da bogen er baseret på interviews med nulevende tidligere ansatte, ligger vægten naturligt nok fra 1950'erne og frem. Man kunne selvfølgelig ønske sig mere om banens tidlige historie, men det er jo af praktiske årsager ikke rigtig muligt. Forfatteren har dog gjort et forsøg i et afsnit med "Fortællinger fra banens første tid", der trækker på tidligere trykte interviews m.m. – og bedre kan det nok ikke gøres.

Bogen yder således et udmærket bidrag til at få et glimt af dagligdagen i forskellige hjørner af Lollandsbanen i de sidste 50-60 år, men den savner i høj grad en mere overordnet struktur. Rækkefølgen af de forskellige indlæg virker mere eller mindre tilfældig. Der er ikke tale om nogen tematisk eller kronologisk opdeling, men dog en vis

grad af geografisk samhørighed. Der er ingen tvivl om, at indsamlingen af disse personlige beretninger om hverdagen ved Lollandsbanen er af stor værdi i fremtiden – det er materiale, som vi for det meste savner om ældre tider.

Bogens opbygning tydeliggør, at det primære mål har været interviews med de ansatte, og den savner således en mere overordnet fortælling. En tematisk eller kronologisk sammenklipping af de enkelte interviews havde givet bogen en helt anden karakter uden at svække idéen med de direkte fortællinger fra tidligere ansatte. F.eks. rummer næsten hver eneste beretning fra en ansat en omtale af Vinterkrigen i 1978/79 – men disse betragtninger skal søges under hver eneste beretning for sig. Det ville her have givet en bedre oplevelse, om alle disse beretninger kunne optræde samlet og på den måde supplere hinanden. Andre gennemgående temaer i de forskellige interviews kunne tåle samme behandling.

Det er en fornøjelse at se denne alternative udgave af jernbanehistorien, som repræsenterer et fokus på mennesker frem for det lidt mere teknisk prægede fokus, som ofte præger jernbanelitteraturen. Som ikke-lokalkendt kunne man dog godt ønske sig en smule mere baggrund – såvel historisk som nutidig. For eksempel ville et kort over Lollandsbanens strækninger og opland gøre underværker.

Det er i sandhed et anderledes jubilæumsskrift, Anders Madsen her har

skrevet, men er det så også bedre? Det er et spørgsmål, man ikke kan besvare, for bogen prøver ikke at konkurrere med det "traditionelle" jubilæumsskrift, men i stedet vil den supplere med en side, som måske ellers er overset. Det lykkes for så vidt også, men det er en skam, at bogen blot er en illustreret samling trykte interviews – for der er stof i materialet til at gøre meget mere.

Asbjørn Rune Riis-Knudsen